

YAZARLAR

16 Ocak 2019

Cevdet YILMAZ
 Doğurganlık Üzerinde Rol Oynayan Faktörler

Malum olduğu üzere Türkiye'de medyan (ortalama) yaş yükselmekte, mevcut nüfus içinde yaşlı nüfus oranı artmakta, bunlara paralel olarak doğurganlık oranı hızla gerilemekte, kadın başına çocuk sayısı azalmaktadır. Sonuçta toplam nüfus şimdilik (yılda 1 milyon kadar) artmaya devam etse de nüfus artış hızı gerilemekte, Türkiye'nin gelecek yıllarda 100 milyon olma ihtimali sona ermekte, önce durağan ardından gerileyen nüfus tehlikesi ile karşı karşıya kalmış bulunmaktayız. (Tabi bu öngörülerini, Suriyelilerin Türkiye'de kalma ihtimali örneğinde olduğu gibi, ileride karşı karşıya kalacağımız benzer büyük nüfus hareketlerini göz ardı ederek yaptığımızı da belirtelim).

Türkiye 1955-1960 yılları arasında nüfus artış hızında binde 28 ile rekor kırmış, o tarihten bu yana nüfus artış hızı gerileyerek günümüzde binde 10'lar seviyesine yaklaşmış bulunmaktadır. Gerileme negatif yönde olup azalma devam etmektedir. Yakın bir gelecekte nüfus artış hızı önce binde sıfır seviyesine inecek, ardından toplam nüfusta gerileme başlayacaktır. Türkiye halihazırda gelişmiş batılı ülkelerin seviyesinde olmasa da onların yolundan gitmekte, onların son yüz yılda yaşadığı tecrübeyi biz son 50 yılda yaşamaktayız. Yine bilindiği gibi yöneticilerimiz bu kötüye gidişi durdurmak için her aileye üç çocuk tavsiye etmektedir.

Peki bu tavsiyenin gerçekleşme imkânı var mıdır? Bize göre yoktur. Nedenini açıklayalım;

-Türkiye hızla kentleşmektedir. Kentlerin sayısı çoğalmakta, mevcut kentler daha da büyümekte, kentlerde yaşayan nüfus kırların aleyhine giderek artmaktadır. Kentleşme, diğer adıyla şehirleşme doğurganlık oranlarını düşüren çok önemli bir faktördür.

-Şehirlerde yaşam maliyeti yüksektir. Büyük aile büyük ev, büyük ev daha fazla kira demektir. Az çocuk küçük ev, küçük ev az kira, az kira daha kolay geçim demektir. Böylece evler küçülürken, aile küçülmekte, çocuk sayısı da buna paralel olarak azalmaktadır.

-Türkiye hızla çekirdek aileye geçmektedir. Yıllarca zorunlu olarak uygulanan iki çocuk politikası günümüzde gerçekleşmiş görünmektedir. Farkındaysanız üç çocuk söylemlerine rağmen anayasanın ilgili maddeleri ve buna bağlı mevzuat değişmediği için devlet halâ iki çocuktan fazlasına çocuk parası vermemektedir. Verdiği çocuk parası da para olsa, yaklaşık 50 lira, bozdur bozdur harca (!).

-Eğitim seviyesi yükselmiş, eğitim süreci uzamıştır. Liseden sonra üniversiteye giden nüfusun artması, üniversite sonrasında iş bulma, kendi ayakları üzerinde

DİĞER YAZILARI

Engelsiz Eğitimi

Merhamet Eğitimi

Kırsal Kesimde Sorunlar ve Çözüm Önerileri - II; Aylık Sabit Gelir İhtiyacı

Kırsal Kesimde Sorunlar ve Çözüm Önerileri - I, Köylü Nüfus - Çiftçi Nüfus Meselesi

Yirmidokuzuncu Gün

Mavi Balina, Bilgisayar Oyunları, AB Proje Destekleri

Challenger'dan Discovery'e Ders Almak, Ders Çıkarmak

Yurtdışına İşgücü Göçü

Samsun'da Şehir İçi Ulaşımın Geleceği

Su (Şirketi) Savaşları

Yazarın Tüm Yazıları

Yazarlar

Ali Yılmaz ERGEN
 ÇOK ÖNEMLİ BİR HİBE

Mustafa GENÇ
 BAYRAMA HAZIRLANIYORUZ

Prof. Dr. Osman DEMİR
 SIFIR REEL FAİZ ORANI
 HEDEFLEMENİN AVANTAJ VE
 DEZAVANTAJLARI

Kenan ÖZTÜRK
 Şehitlik nasip olmadı
Hikmet KURADA
 ATATÜRK VE DİN

durma, sonra evliliği düşünme gibi nedenlerle evlilik yaşı otomatik olarak 8-10 yıl ötelenmiştir. Yeni evlilerin çocuk istekleri de bu ötelenmeyle yarı yarıya azalmaktadır.

-Zorunlu eğitim kız çocukların erken yaşta evlenmesini önlemekte, genç yaştaki yüksek doğurganlık ihtimali geç yaşta düşük doğurganlıkla yer değiştirmektedir. 18 yaşına kadar okuduktan sonra üniversiteye gitme isteği, sınavı kazanana kadar geçen süreç, kazandıktan sonra geçen süre hepsi birlikte evliliği geciktirmekte, ileri yaşlar ise doğurganlığı düşürmektedir.

-Kadınların çalışma hayatına girmesi başlı başına doğurganlığı engelleyen bir faktördür. İşyerlerinin anne adayları ya da annelere karşı tutumları bellidir. Özel sektör devlet gibi değildir, doğum izni, süt izni gibi konularda personeline hoşgörülü davranmamaktadır. İşini kaybetmek istemeyen kadınlar, ya da çalışmak isteyen kadınlar bu hususları göz önüne almak durumundadır.

-Hayat pahalılığı çok çocuğu engelleyen bir unsurdur. Günümüzde iki tane küçük çocuğu olan bir memurun çocuk bezi parası maaşının dörtte birine karşılık gelmektedir. Daha bunun maması, kreşi, vesairesi gibi pratikte yaygın olarak dile getirilen bu tür şikayetler yeni evlilerin çocuk isteği üzerinde olumsuz etki yapmaktadır.

-İstihdam sorunları ve genç işsizlik oranlarının yüksekliği, mezun olunca iş garantisi veren üniversite bölümlerinin tercih edilmesine neden olmaktadır. Buralara girmek için daha iyi eğitim alma zorunluluğu, önce dersane veya etüt merkezlerine ardından özel okullara yönelme ihtiyacı, bütün bunlar çocuk başına eğitim maliyetlerini arttırmıştır. Orta gelirli bir ailenin birden fazla çocuğunu özel okulda okutması, ya da nitelikle eğitim aldırması neredeyse imkânsız hale gelmiştir. Bu durum tek çocukla yetinmeyi beraberinde getirmiştir.

-Geçim sıkıntısı, işsizlik ve diğer sosyo ekonomik nedenler aile içi şiddeti ve boşanma sayılarını arttırmıştır. Bu durum aile güvenliğini tehdit etmekte, boşanma ya da şiddet görme ihtimaline karşı daha az çocuğun mağdur olması düşüncesiyle birden fazla çocuk istenmemektedir.

-Feminist hareketlerin de etkisi ile serbest yaşam popüler hale gelmiş, normal evlilikler yük olarak lanse edilmeye başlanmıştır. Televizyon ve internet ortamında bu durum ve çağdaş hayat olarak sunulan tarz daha normalmiş gibi gösterilmektedir. Bu tür örnekler evlilikleri engellemekte, bu da doğurganlığı düşürmektedir.

-Erkek çocuk olana kadar çocuk yapma gibi durumlar toplum içinde artık kabul görmemektedir. Kız çocuklara karşı önyargı bitmek üzeredir. Hattâ kız çocuklarının ailelerine bağlılığı (özellikle Batı bölgelerimizde) erkek çocuktan ziyade kız çocuk isteğini öne çıkaran durumlar yaratmıştır.

-Sosyal güvencenin artması ve ülke nüfusunun büyük kısmının sosyal güvenlik sistemine dahil edilmesiyle "hastalığımda, yaşlılığımda bana kim bakacak?" sorusunun cevabı artık "çocuklarım bakacak" değildir. Bunun yerini "devlet bakacak, sigortam bakacak" almıştır. Bu durumda fazla çocuğa gerek yoktur. Çekirdek aileye geçiş ve gurbetçilikle birlikte zaten çocuklar uzaktadır ve aileler yalnızdır. Çok çocuk olduğunda bunların anne babaya bakma ve onların yanında olma ihtimalleri giderek azalmaktadır. Huzurevi benzeri yerlere talep artmakta, bunların reklamı yapıldıkça da çocuk sahibi olma isteği (zaten yaşlılığında yanımda olmayacaklar düşüncesiyle) törpülenmektedir.

-Çekirdek aileye geçiş ile birlikte aile baskısı azalmış, şehirleşme ve apartman hayatıyla da mahalle baskısını sona ermiştir. Bütün bu gelişmeler aynı zamanda evlilik yaşına gelen kişiler üzerinde eş, dost ve akrabalar tarafından

yürütülen evlilik baskısını ortadan kaldırmıştır. Evlilik dışı çocukların halihazırda toplum nazarında kabul görmemesi ise evliliklerin azalmasına bağlı olarak çocuk sayısını da azaltmaktadır.

Yukarıda bir kısmını dile getirdiğimiz bütün bu ve benzeri hususlar Türkiye'de doğurganlık üzerinde etkili olmaktadır. Artış isteği yönündeki bütün siyasî söylem ve teşvik vaatlerine karşılık Türkiye'de doğurganlık oranları düşmeye, nüfus artış hızı da gerilemeye devam etmektedir.

Bahsettiğimiz bu sorunlar çözülmedikçe nüfus artış hızı pozitif yönde seyretmeyecektir. Sadece artış yönündeki teşvikler yeterli olsaydı Batı Avrupa ülkeleri bunu çoktan başarmış olurdu. Bu durumda Türkiye bir yandan bahsedilen sorunların üstesinden gelmek için yoğun çaba sarf etmeli, diğer yandan da yakın gelecekte karşı karşıya kalacağı yaşlı nüfus problemine hazırlıklı olmalıdır.

[Samsunspor](#) [Samsun Haber](#) [Samsun Kaza](#) [Samsun Hava Durumu](#) [Samsun Son Dakika](#) [Ordu Haber](#) [Tokat Haber](#) [Sinop Haber](#) [Bafra Haber](#)

[Künye](#) [İletişim](#) [Reklam Hizmetleri](#) [Yayınlarımız](#) [Gizlilik Sözleşmesi](#) [Kullanıcı Sözleşmesi](#) [İnsan Kaynakları](#)

Telif Hakkı © 2019 Haber Gazetesi Tüm hakları saklıdır. İzinsiz ve kaynak gösterilmeden yayınlanamaz.

hızWeb
